

PRODUCTE QUÍMIC

Què es considera producte químic?

Segons diverses enciclopèdies i diccionaris, per producte químic s'entén el producte resultant d'una reacció o algun altre procés químic:

“Allò que resulta d'alguna reacció o d'alguna altra operació o procés químic.”

Font: *Enciclopèdia Catalana*

El concepte de producte químic engloba diversos grups de productes, els quals estan definits a la legislació corresponent, concretament els següents:

- Substància química: un element químic i els seus components naturals o els obtinguts per algun procés industrial, inclosos els additius necessaris per conservar-ne l'estabilitat i les impureses que inevitablement produeix el procediment, excloent tots els dissolvents que puguin separar-se sense afectar l'estabilitat de la substància ni modificar-ne la composició.
- Barreja química: barreja o solució composta per dos o més substàncies.
- Articles que incorporen substàncies destinades a ser alliberades en condicions normals d'ús: articles que incorporen una substància química que està destinada a ser alliberada en condicions normals d'ús d'aquests articles, o raonablement previsibles, com la tinta dels bolígrafs, el tòner de les impressores o el líquid de frens.

Definicions extretes del Reglament REACH (Reglamento [CE] núm. 1907/2006, de 18 de diciembre de 2006, relativo al registro, la evaluación, la autorización y la restricción de las sustancias y mezclas químicas [REACH]).

• Substància o barreja perillosa: segons l'article 2 del «Real decreto 255/2003 de 28 de febrero de 2003, por el que se aprueba el Reglamento sobre clasificación, envasado y etiquetado de mezclas peligrosas» es consideren perilloses les barreges i substàncies següents:

- Carcinogènics
- Comburents
- Corrosius
- Explosius
- Inflamables, extremadament o fàcilment inflamables
- Irritants
- Mutàgens
- Nocius
- Perillosos per al medi ambient
- Sensibilitzants
- Tòxics, molt tòxics o tòxics per a la reproducció

QUINS PRODUCTES QUÍMICS ESTAN REGULATS?

Quins productes químics estan regulats?

La majoria dels productes químics estan regulats actualment pel Reglament REACH (relatiu al registre, l'avaluació, l'autorització i la restricció de les substàncies i les barreges químiques) i, de manera complementària o exclusiva, per legislació específica, la qual s'indica a continuació.

La regulació afecta la fabricació i la comercialització, el seu ús i l'impacte en les persones i el medi ambient.

Els productes químics que tenen legislació específica són els següents:

Adobs i fertilitzants:

- Adobs especials
- Adobs orgànics i organominerals
- Adobs minerals (adobs CE)
- Esmenes calcàries i orgàniques

Biocides, plaguicides i productes fitosanitaris:

- Biocides per a usos no agrícoles, i d'ús domèstic
- Plaguicides per combatre plagues, incloses les que afecten humans i animals, i les espècies indesitjables d'animals i plantes
- Productes fitosanitaris d'usos agrícoles
- Substàncies actives, inclosos els virus i els microorganismes

Cosmètics:

- Depilatoris
- Desodorants i antitranspirants
- Màscars de bellesa
- Perfums, aigües de colònia
- Pólvores per a la higiene corporal
- Productes antiarrugues i blanquejants
- Productes capil·lars: tints i decolorants, productes per moldejar, arrissar, xampús, condicionadors com les laques i la brillantina
- Productes de maquillatge i de desmaquillatge
- Productes per a l'afaitat
- Productes per al bany i la dutxa (sals, espumes, olis, gels)
- Productes per als llavis
- Productes per a la cura de la boca i les dents
- Productes per a la cura i maquillatge de les ungles
- Productes per a la cura íntima externa
- Productes per a la pell: cremes, emulsions, locions, gels i olis
- Productes solars i per al bronzejat sense sol
- Sabó de tocador

Detergents i productes de neteja:

- Ambientadors
- Desincrustants i desembussadors
- Lleixiu
- Llevataques i llevagrasses
- Productes de manteniment i neteja de superfícies, com ara netejavidres, per als sanitaris, ceres per a mobles i fustes, abrillantadors per a terres, netejadors per a cuirs i pells
- Productes de neteja d'electrodomèstics, articles, màquines, metalls, vehicles
- Productes de neteja i manteniment per a usos industrials i/o professionals
- Productes de neteja per a la indústria alimentària
- Productes per a la neteja de les vaixelles, inclosos els productes auxiliars com els abrillantadors i les sals
- Productes per a la neteja de la roba, inclosos els additius (anticalcaris, blanquejants), i suavitzants
- Sabons

Medicaments per a humans i animals:

- Medicaments en general per a humans i d'ús veterinari
- Medicaments especials
- Medicaments hemoderivats
- Medicaments immunològics: vacunes, toxines o sèrums
- Medicaments tradicionals a base de plantes
- Medicaments desenvolupats per processos biotecnològics
- Principis actius, excipients i matèries primeres

Productes alimentaris, els seus additius i els materials en contacte amb els aliments:

- Additius, com ara colorants, edulcorants
- Dissolvents d'extracció
- Ingredients alimentaris
- Materials en contacte amb els aliments
- Productes alimentaris

Substàncies i barreges perilloses:

- Barreges perilloses
- Substàncies perilloses

Substàncies radioactives

QUINS TRÀMITS I REQUISITS CAL COMPLIR? Quins tràmits i requisits legals cal complir?

La legislació de productes químics s'adreça principalment als fabricants, importadors i/o distribuïdors dels productes, encara que sovint també inclou els usuaris dels productes, per tal de garantir la seguretat durant el seu ús i manipulació.

La complexitat de la legislació relativa als diferents grups de productes químics citats anteriorment fa difícil extreure unes característiques comunes a totes les tipologies de tràmits que cal complir; per això cal consultar sempre la normativa específica. Tanmateix, a continuació es presenta un resum dels principals tràmits que cal complir.

1. Garantir la seguretat dels productes que es posen en el mercat

- Dissenyar i fabricar els productes d'acord amb les limitacions relatives a substàncies i/o barreges, tant pel que fa a la prohibició de determinats productes com als límits de la seva concentració; i en el cas dels materials en contacte amb aliments també es limiten les migracions.
- Realitzar les anàlisis, els controls i els assaigs dels productes segons els mètodes oficials establerts en la legislació.
- Fabricar els productes tenint en compte bones pràctiques de fabricació que inclouen aspectes relatius a les instal·lacions (línia de producció, magatzems, etc.) i el seu condicionament. En alguns casos també és obligatori disposar d'un sistema d'assegurament de la qualitat, i en el cas del sector alimentari també afecta el personal.
- Garantir la traçabilitat.
- Avaluar la seguretat química.
- Indicar en el producte o en l'envàs les dades relatives a la identificació de l'empresa i als ingredients i/o components del producte.
- En alguns casos cal lliurar una declaració de conformitat al client.

2. Sol·licitud de registre i/o autoritzacions

- Sol·licitar el registre i/o l'autorització per poder exercir l'activitat corresponent, que pot ser de fabricant, importador, comercialitzador i/o usuari. En determinats casos el registre i/o autorització afecta els productes concrets.
- En alguns casos cal que el sol·licitant estigui instal·lat o tingui una oficina permanent a la Unió Europea.

3. Informar sobre els riscos

- Informar els consumidors o usuaris dels riscos relatius a l'ús i la manipulació dels productes, sobretot dels aspectes relatius a la toxicitat. Facilitar instruccions d'utilització i dosi per a un ús adequat dels productes. En alguns casos a través de les fitxes de dades de seguretat (FDS).

4. Participar en la vigilància del mercat pel que fa a la seguretat

- Mantenir la documentació relativa a la fabricació del producte, sobretot pel que fa als aspectes de seguretat química.

- Facilitar els mitjans necessaris que permetin el compliment de les actuacions de control per part de l'administració competent.
- Informar l'autoritat competent quan es tingui coneixement dels riscos d'un producte posat en el mercat.

QUINA LEGISLACIÓ MÉS CAL TENIR EN COMPTE?

Quina legislació més cal tenir en compte?

Els fabricants de productes també han de tenir en compte altres aspectes com el medi ambient i els riscos laborals.

Per aquest motiu, a part de la legislació pròpia dels productes químics, és convenient saber si el nostre producte està afectat per alguna de les disposicions legals dels àmbits esmentats.

Finalment, i per tal d'accedir a guies d'aplicació i informació complementària del Reglament REACH, recomanem consultar el portal específic:

- InfoREACH (productes químics): <http://inforeach.gencat.cat>

DEFINICIONS

Definicions

Adob o fertilitzant: material que té com a funció principal proporcionar elements nutrients a les plantes.

Articles que incorporen substàncies destinades a ser alliberades en condicions normals d'ús: articles que incorporen una substància química que està destinada a ser alliberada en condicions normals d'ús d'aquests articles, o raonablement previsibles, com la tinta dels bolígrafs, el tóner de les impressores o el líquid de frens.

Biocides: les substàncies actives i barreges que continguin una o més substàncies actives, presentats en la forma en què se subministren a l'usuari, destinats a destruir, contrarestar, neutralitzar, impedir l'acció o exercir un control d'un altre tipus sobre qualsevol organisme nociu per mitjans químics o biològics.

Detergent: tota substància o barreja que contingui sabó o bé altres tensioactius i que s'utilitzi en processos de rentat i neteja.

Medicament: tota substància o combinació de substàncies que es presenti com a posseïdora de propietats per al tractament o prevenció de malalties en éssers humans o animals, o que es pugui utilitzar o administrar-la en éssers humans o animals amb la finalitat de restaurar, corregir o modificar les funcions fisiològiques exercint una acció farmacològica, immunològica o metabòlica, o d'establir un diagnòstic mèdic.

Barreja química: barreja o solució constituïda per dos o més substàncies.

Producte alimentari: qualsevol substància o producte destinat a ser ingerit pels éssers humans o animals, o amb la probabilitat de ser-ho, tant si ha estat processat de manera sencera o parcial com si no. Inclou substàncies, ingredients, matèries primeres, additius i nutrients.

Producte fertilitzant: producte utilitzat en agricultura o jardineria que, pel seu contingut en nutrients, facilita el creixement de les plantes, n'augmenta el rendiment i millora la qualitat de les collites. S'inclouen en aquesta definició els adobs, els productes especials i les esmenes.

Producte fitosanitari: es tracta de producte que contingui o estigui constituït per substàncies actives, protectores o sinèrgiques, i que estigui destinat a un dels usos següents:

- Protegir els vegetals o els productes vegetals contra els organismes nocius, excepte quan aquests productes s'utilitzin principalment per raons higièniques.
- Influir en el procés vital dels vegetals com, per exemple, les substàncies que influeixen en el seu creixement, però de manera diferent dels nutrients.
- Millorar la conservació dels productes vegetals.
- Destruir vegetals no volguts o parts d'aquests, excepte les algues.
- Controlar o evitar el creixement no volgut de vegetals, excepte les algues.

Substància química: un element químic i els seus components naturals o els obtinguts per algun procés industrial, inclosos els additius necessaris per conservar-ne l'estabilitat i les impureses que inevitablement produeix el procediment, exclouent tots els dissolvents que puguin separar-se sense afectar l'estabilitat de la substància ni modificar-ne la composició.

Substància o barreja perillosa: es consideren perilloses les barreges i substàncies següents:

- Carcinogènics
- Comburents
- Corrosius
- Explosius
- Inflamables, extremadament o fàcilment inflamables
- Irritants
- Mutàgens
- Nocius
- Perillosos per al medi ambient
- Sensibilitzants
- Tòxics, molt tòxics o tòxics per a la reproducció

Traçabilitat: la possibilitat de trobar i seguir un rastre, a través de les etapes de producció, transformació i distribució d'un producte.

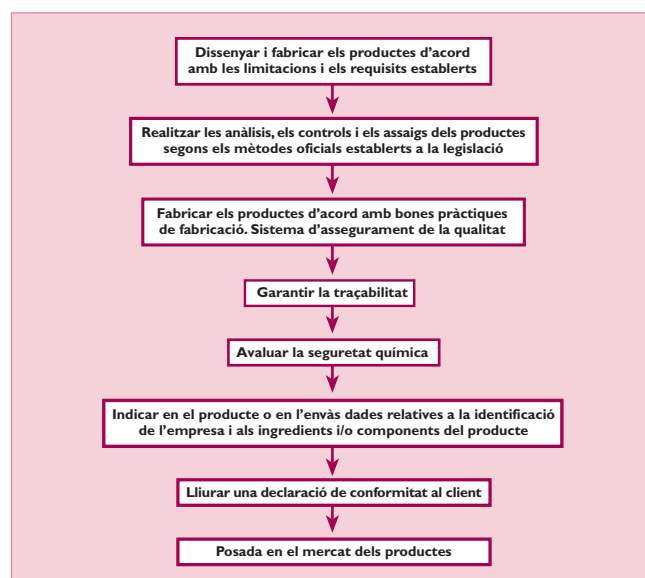
ESQUEMA

Esquema dels tràmits i requisits legals per als productes químics

A continuació es presenta l'esquema dels principals tràmits i requisits legals que cal complir per a la majoria dels productes químics. Cal recordar que per a cada tipus de producte hi ha diferències. Per això cal consultar sempre la normativa específica.

Alguns dels tràmits presentats a continuació poden no ser d'aplicació segons el tipus de producte.

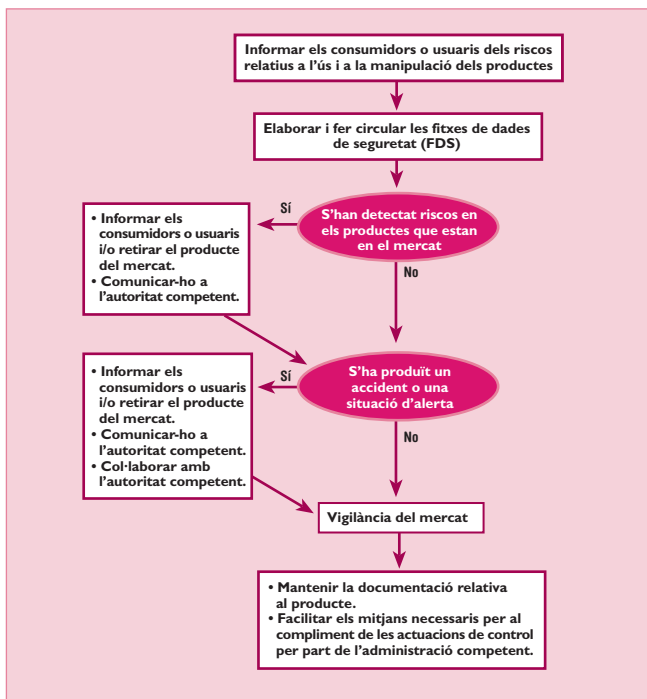
Garantir la seguretat dels productes que es posen al mercat

Sol·licitud de registre i/o autorització

Sol·licitud de registre i/o autorització

Informar dels riscos i col·laborar amb la vigilància del mercat

MÉS INFORMACIÓ
Més informació

Per a més informació, us podeu adreçar a <http://infonorma.gencat.cat>.

Aquest document s'ha elaborat a partir de les guies i la informació redactades pels organismes competents, amb la finalitat d'orientar l'empresa en el compliment de la normativa. En cap cas el contingut d'aquest document és jurídicament vinculant.